

Ministerie van Volksgezondheid,
Wetenschap en Sport

Aanpak des- en misinformatie

Coronavaccinatie | 18 februari 2021

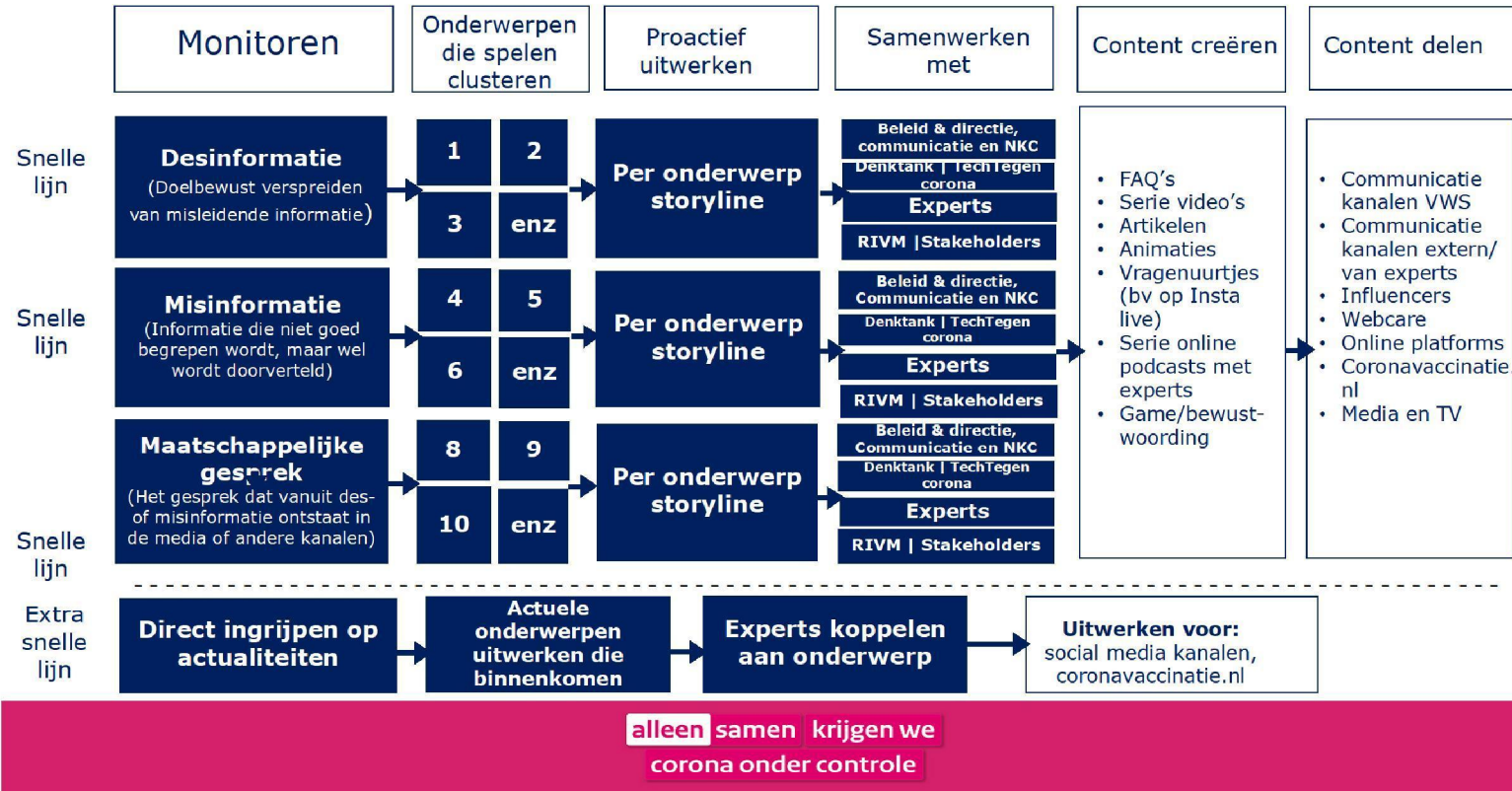

Ministerie van Volksgezondheid,
Wetenschap en Sport

Doelstelling aanpak desinformatie:

We willen dat mensen een eigen keuze maken om zich te laten vaccineren op basis van de juiste informatie.

Structuur des- en misinformatie

Vaccineren tegen corona: laat u informeren

U bent de enige die kan beslissen of u zich laat vaccineren tegen corona. Daarom is het belangrijk dat uw informatie over coronavaccinatie klopt. Laat u goed informeren en gebruik daarvoor verschillende bronnen.

U kunt binnenkort een uitnodiging voor coronavaccinatie krijgen. Misschien twijfelt u of u zich wel wilt laten vaccineren. En heeft u vragen of zorgen. Bijvoorbeeld over de veiligheid en werkzaamheid van de coronavaccins.

Feit of mening over coronavaccinatie?

Veel mensen halen informatie over coronavaccinatie van internet, social media en andere mediabronnen. Informatie verspreidt zich razendsnel. Soms is er dan weinig tijd om te controleren of het klopt. Niet alles is waar. Soms gaat het om aannames en meningen die heel overtuigend klinken. Dat gebeurt ook bij het onderwerp coronavaccinatie.

Actuele vragen over coronavaccinatie

Hieronder staat een aantal vragen over coronavaccinatie. En de uitleg van verschillende experts.

'Zijn de coronavaccins te snel ontwikkeld?'	▼
'Tasten coronavaccins je DNA aan?'	▼
'Beinvloeden coronavaccins vruchtbaarheid en zwangerschap?'	▼
'Hoe veilig zijn de coronavaccins?'	▼
'Is er een verband tussen autisme en vaccineren?'	▼

Betrouwbare informatie herkennen

Er wordt veel gezegd over de vaccins. Sommige informatie is juist, maar sommige berichten zijn niet goed onderbouwd. Het is soms best moeilijk om betrouwbare informatie te onderscheiden van onbetrouwbare informatie.

Gebruik de [checklist 'Is deze informatie echt? om verkeerde informatie en nepnieuws te herkennen](#). Of kijk of u de informatie ook terugziet bij de [informatie over coronavaccinatie van het RIVM](#).

'Desinformatie pagina' laat u informeren op coronavaccinatie.nl

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Wat vinden de mensen van de 'des- en misinformatie' pagina (en/of indirect van de aanpak)?

We hebben een onderzoek laten doen naar 'Laat u informeren' pagina. Doel van het onderzoek:

- Wat is het sentiment onder burgers ten aanzien van desinformatie?
- Hoe beoordelen burgers de webpagina van VWS?
- Wat zien burgers als verbeterpunten voor de webpagina?

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Conclusie onderzoek naar 'Laat u informeren' pagina

Sterke behoefte aan betrouwbare informatie:

Onder burgers heerst veel onzekerheid over de betrouwbaarheid van informatie m.b.t. het coronavaccin. Hierbij valt onderscheid valt te maken tussen drie groepen:

- **Trouwe volgers** – De meeste burgers laten zich bij hun kennis/houding primair informeren door de overheid. Zij proberen misleidende informatie te vermijden (met name op social media).
- **Kritische twijfelaars** – Deze groep ziet (informatie vanuit) de overheid als slechts één kant van de medaille. Onder hen heerst een sterke behoefte aan een volledig beeld en aan verdiepende geluiden.
- **Stugge wantrouwigen** – Een kleine groep die (informatie van) de overheid in de basis niet vertrouwt.

Veel burgers zouden het logisch vinden dat de overheid komt met een webpagina die hen op dit vlak helpt

- Veel burgers verwachten dat de overheid objectieve, duidelijke en transparante informatie biedt over de coronavaccinatie en misleidende berichten daarover.
- Dit helpt hen met het maken van een keuze om zich wel/niet te laten vaccineren.
- Er is echter ook een kleine groep die geen behoefte heeft aan informatie vanuit de overheid hierover.

Er zijn duidelijke punten waarin de overheid burgers beter kan informeren

- Burgers zien veel argumenten voor maar ook tegen vaccinatie.
- Een aantal van deze tegenargumenten is met adequate informatie (en onderbouwing) te weerleggen.

alleen samen krijgen we
corona onder controle

De teksten geven burgers meer zekerheid

- De pagina geeft velen het gevoel dat ze goed geïnformeerd zijn.
- Daarnaast helpt de informatie burgers bij de overweging tot vaccinatie.

Structuur zorgt ervoor dat burgers juiste informatie snel vinden

- De teksten ontvangen over het algemeen goede beoordelingen; het geheel aan informatie is prettig leesbaar.
- Ook werkt de manier waarop de informatie is gestructureerd goed: de accordeons met Q&A zijn duidelijk en zorgen voor overzicht. Burgers kunnen op deze manier snel antwoord vinden op een vraag die voor hen relevant is.

Wel is er verbetering mogelijk op een aantal punten:

- Na het lezen van de tekst hebben burgers nog een aantal vragen die zij graag beantwoord zien (vooral na het lezen van de alinea 'Beïnvloeden coronavaccins vruchtbaarheid en zwangerschap?')
- Bepaalde delen van de tekst zijn nog te ingewikkeld, zoals de alinea 'Tasten coronavaccins je DNA aan?'
- Sommigen hebben behoefte aan meer visuele ondersteuning van de tekst in de vorm van animaties of afbeeldingen.

Burgers positief over gebruik van (wetenschappelijke) bronnen

- Het gebruik van bronnen verhoogt de transparantie en daarmee de geloofwaardigheid van de informatie op de webpagina. Wel is er met betrekking tot de huidige bronnen nog ruimte voor verbetering:
- Alle bronnen lijken één kant op te wijzen: laat je vaccineren. Een groep burgers veronderstelt dat het niet zo eenzijdig is en pleit voor nuances en kanttekeningen.
- Te weinig variatie in de bronnen: burgers zien graag meer onderbouwing met cijfers, onderzoek en argumentatie van (ervarings)deskundigen.

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Geloofwaardigheid

Merendeel vindt de pagina geloofwaardig, al ziet men ook verbeterpunten

- Een grote groep is positief over de vermelding van bronnen. Dit helpt volgens hen bij de zoektocht naar meer, verdiepende informatie.
- Daarnaast vergroot het vermelden van betrouwbare bronnen de transparantie en daarmee de geloofwaardigheid van de tekst.
- Velen gaan ervan uit dat de bronnen betrouwbaar zijn. Enerzijds omdat deze geselecteerd zijn door de Rijksoverheid, anderzijds omdat de informatie vaak afkomstig is van deskundigen en wetenschappers.
- Er is echter ook een kleine groep die vraagtekens zet bij de betrouwbaarheid/onafhankelijkheid van de bronnen die zijn gebruikt. Deze groep vraagt zich af of er alleen bronnen gebruikt zijn, die in lijn zijn met het standpunt van de overheid. Daarnaast twijfelt een enkeling of informatie op YouTube voldoende betrouwbaar is.
- Daarnaast vinden sommigen dat veel onderbouwing komt van Amsterdam UMC en 5.1.2a Zij zien graag een grotere variëteit aan bronnen.

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Welke argumenten noemen burgers vóór vaccinatie? Behoeftte aan het 'normale' leven, bescherming van jezelf en anderen

- Terugkeren naar het oude leven. Mensen hebben de hoop dat een vaccin ertoe leidt dat men weer terug kan keren naar het normale leven, waarin men weer de vrijheid heeft om meer te ondernemen.
- Lagere besmettingskans. Men gelooft erin dat het vaccin de kans op besmetting aanzienlijk verkleint.
- Verminderde kans anderen te besmetten. Men wil anderen niet besmetten en hoopt dat het vaccin verdere besmetting met het virus voorkomt.
- Angst om ziek te worden. Veel mensen - met name mensen in risicogroepen - zijn erg bang om ziek te worden en willen daarom graag gevaccineerd worden.
- Enige oplossing. Volgens een deel van de burgers is een vaccin de enige uitweg naar een wereld zonder pandemie/manier om het coronavirus te stoppen. Zij voelen zich verantwoordelijk het vaccin te nemen, zodat het aantal besmettingen omlaag gaat en de samenleving zich kan hervatten.
- Vertrouwen in specialisten. Sommigen zijn door een (voor hen vertrouwde) specialist geadviseerd het vaccin te nemen.
- Vertrouwen in autoriteiten en medische wereld. Anderen geven aan veel vertrouwen te hebben in medici, het advies van de overheid en het proces van testen. Daarom heeft men ook vertrouwen in het vaccin.
- Weinig risico vaccin. Men verwacht dat vaccinatie weinig risico met zich meebrengt en durft het daarom aan.

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Welke argumenten noemen burgers tegen vaccinatie? Gebrek aan vertrouwen en (juiste informatie)

- Weinig informatie over bijwerkingen. Er is volgens sommigen erg weinig bekend over de bijwerkingen van het coronavaccin. Sommigen wachten daarom liever af voordat zij zelf het vaccin nemen. Anderen geeft dit weinig vertrouwen in het vaccin, waardoor zij besluiten het vaccin helemaal niet te nemen.
- Weinig vertrouwen in snelle ontwikkeling vaccin. Sommigen hebben nog teveel twijfels over de manier waarop het vaccin ontwikkeld en getest is. Volgens sommigen is dit bijvoorbeeld te snel of niet onafhankelijk (genoeg) gedaan.
- Weinig duidelijkheid over inhoud vaccin. Een kleine groep vindt dat er teveel onduidelijkheid is over de inhoud van het vaccin, en besluit daarom het vaccin niet te nemen.
- Niet nodig i.v.m. goede gezondheid. Sommigen vinden het niet nodig om een vaccin te nemen, aangezien zij in goede gezondheid verkeren. Deze groep is niet bang om het virus op te lopen.
- Negatieve berichtgeving. Sommige burgers krijgen twijfels doordat zij in de media negatieve berichten lezen over het vaccin. Sommigen neigen hierdoor naar de keuze om het vaccin niet te nemen.
- Niet mogelijk i.v.m. medicijnen. Een enkeling verwacht zich niet te kunnen laten vaccineren, omdat hij/zij momenteel een behandeling krijgt waarbij vaccineren niet mogelijk is (bijv. chemotherapie).
- Uitlekken van persoonsgegevens. Een enkeling is bang voor het uitlekken van zijn of haar gegevens. Aanleiding daarvoor is het datalek bij de GGD, dat onlangs aan het licht kwam.

alleen samen krijgen we
corona onder controle

Dit weten we nu & hoe nu verder?

Stap 1) Des- en misinformatie versus verdiepende info: als we de groep twijfelaars willen meenemen, moeten we verdiepende informatie aanbieden op de feitenpagina. Op deze pagina bieden we de lezer:

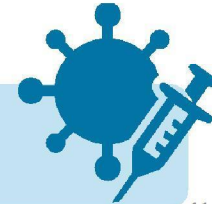
- verhalen van ervaringsdeskundigen in de vorm van tekst en filmpjes
- animaties om de onderwerpen nog beter uit te leggen
- inzage in diverse publicaties en rapporten
- een diversiteit aan bronnen (link naar bijvoorbeeld Q&A's binnen onze RO.nl omgeving of linken externe omgevingen van stakeholders/denktank)
- en we bieden informatie aan om de lezer weerbaar te maken tegen desinformatie (bijvoorbeeld via de desinfo game).

Stap 2) We maken gebruik van de samenwerkingsverbanden om desinformatie te debunten

Stap 3) We bekijken naar de denkstrategieën van diverse doelgroepen/profielen

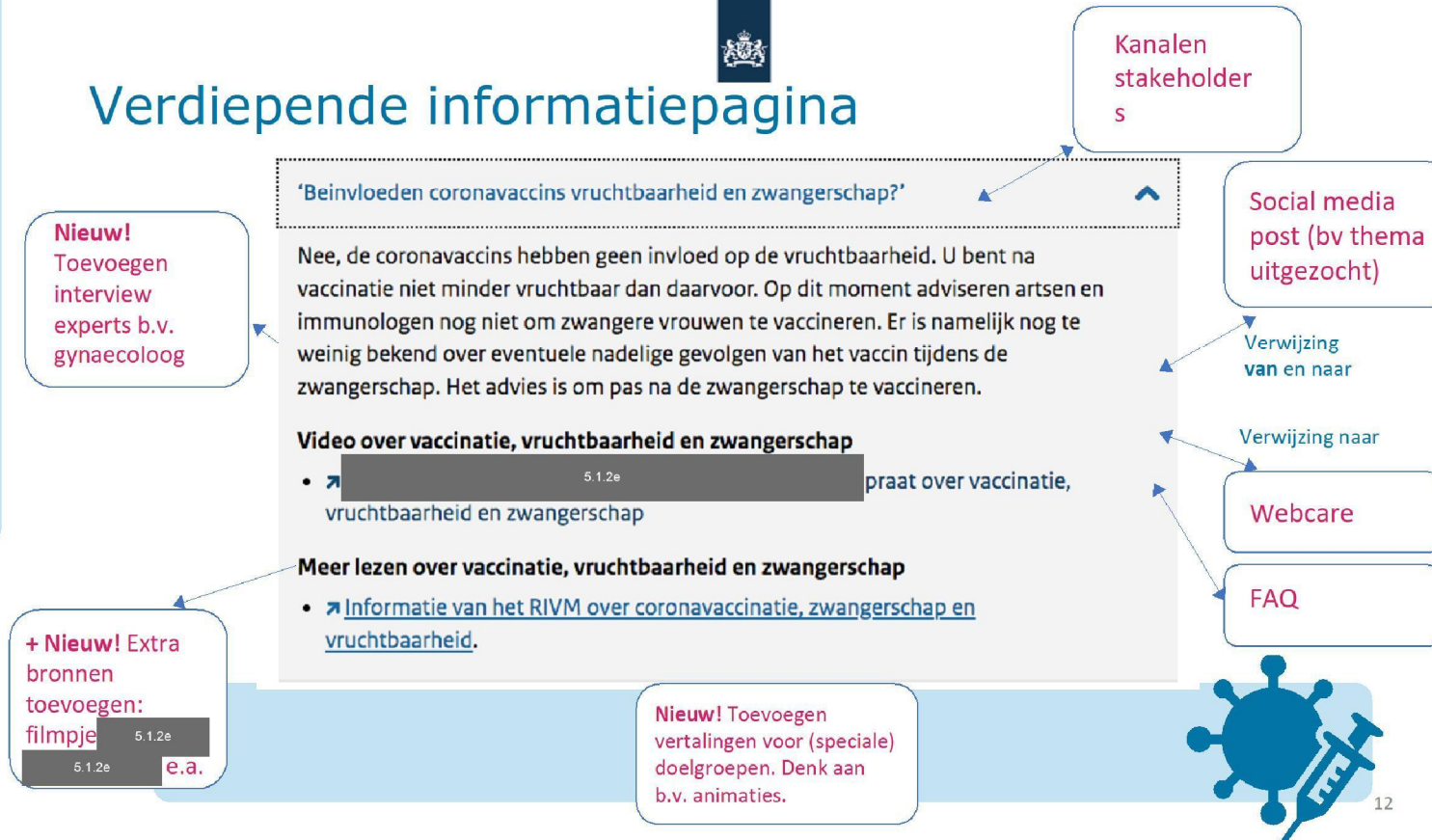
Stap 4) We maken content voor de verschillende doelgroepen/profielen

Stap 5) We kijken waar we de dialoog kunnen aangaan met de verschillende doelgroepen

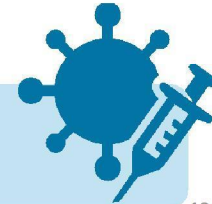
Verdiepende informatiepagina

✓ Verdiepende onderwerpen om verder uit te werken

- Zwangerschap
- Voor- en nadelen
- Bijwerkingen (en cijfers)
- Fasen in beoordelingen van vaccin
- Wat zit in het vaccin?
- Wet deelgezag
- Embryo's en vaccinatie
- Massaal inenten met een vaccin dat tot 2023 in de testfase zit
- Uitleg verschillende vaccins naast elkaar
- Eventuele lange termijn effecten (denk bv. aan DES kinderen)
- Werkzaamheid vaccin in combinatie met andere medicatie
- Ervaringsverhalen van anderen bij vaccinatie
- Ervaringsverhalen van anderen m.b.t. bijwerkingen

University of Leoben
Faculty of Engineering and Technology

Einde.